

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
INNOVATION
RIVOJLANISH VAZIRLIGI

**BOSHLANG'ICH TA'LIMGA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARINI
TATBIQ ETISHNING ZAMONAVIY
TENDENSIYALARI VA
RIVOJLANISH OMILLARI
XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMANI**

MATERIALLARI

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

МАКТАБГАЧА ВА БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМ ФАКУЛЬТЕТИ

БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМ МЕТОДИКАСИ КАФЕДРАСИ

**БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМГА РАҶАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ТАТЬИҚ
ЭТИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ ВА РИВОЖЛАНИШ
ОМИЛЛАРИ**

**ХАЛҚАРО МИҚЁСИДАГИ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АНЖУМАН
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021 йил, 1 -2 апрель

БУХОРО - 2021

Илмий анжуманинг дастурий қўмитаси

- О.Х.Хамидов – Бухоро давлат университети ректори, иқтисод фанлари доктори, профессор, раис.
- О.С.Қаххоров – илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис муовини.
- Ў.У. Рашидов – молия ва иқтисод ишлари бўйича проректор, аъзо.
- К.Р.Тўхсонов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети декани, аъзо.
- Ю.Ю.Азимов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ўкув ишлари бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- Н.О. Сафарова – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ёшлар билан ишлаш бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- А.Р.Ҳамроев – бошланғич таълим методикаси кафедраси мудири, аъзо.
- Ю.А. Пўлотова – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси, котиб.

Илмий анжуманинг ташкилий қўмитаси

- О.С.Қаххоров – Бухоро давлат университети илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректор, раис муовини.
- К.Р.Тўхсонов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети декани, раис муовини.
- Г.Т. Зарипов – ИТ, И ва ИПКТБ бўлими бошлиғи, аъзо.
- Ю.Ю.Азимов – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ўкув ишлари бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- Н.О. Сафарова – мактабгача ва бошланғич таълим факультети ёшлар билан ишлаш бўйича декан ўринбосари, аъзо.
- А.Р.Ҳамроев – бошланғич таълим методикаси кафедраси мудири, аъзо.
- Ф.М.Қосимов – бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти, аъзо.
- Ғ.М.Сайфуллаев – бошланғич таълим методикаси кафедраси доценти, аъзо.
- Н.Б.Адизова – бошланғич таълим методикаси кафедраси катта ўқитувчиси, аъзо.
- Р.А.Қўлдошев – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси, аъзо.
- Р.Х.Жумаев – бошланғич таълим методикаси кафедраси ўқитувчиси, аъзо.

Тўплам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2021 йил 2 мартағи 78-фсонли фармойиши билан тасдиқланган Ўзбекистон Республикасида 2021 йилда ҳалқаро ва республика миқёсида ўтказиладиган илмий ва илмий-техник тадбирлар режасида белгиланган тадбирларнинг бажарилиши мақсадида 2021 йил 1 апрель куни Бухоро давлат университети Бошланғич таълим методикаси кафедрасида “**Бошланғич таълимга рақамли технологияларни татбиқ этишининг замонавий тенденциялари ва ривожланиш омиллари**” мавзусидаги ҳалқароилмий-амалий анжуман материаллари асосида тузилди.

Масъул муҳаррир:

А.Р.Ҳамроев, педагогика фанлари доктори, доцент

Тақризчилар:

Б.Р.Адизов, педагогика фанлари доктори, профессор
Ю.Ю.Азимов, филология фанлари номзоди, доцент

-uchinchidan, gap nutq va til birligi bo‘lib, tugallangan mazmunni bildiradi.

Boshlang‘ich sinflar dasturining “Grammatika, imlo va nutq o‘stirish” bo‘limida sintaksisdan beriladigan bilimlar aniq ko‘rsatilgan. Bola boshlang‘ich sinflarda beriladigan sintaktik materillar hajmida faqat ona tili darslaridagina emas, balki boshqa darslarda va maktabdagi barcha mashg‘ulotlar jarayonida gap tuzish, uni tahlil qilish va qayta tuzishga o‘rgatib boriladi.

Gap ustida ishslashga oid mashqlar juda xilma-xil bo‘lib, analiz va sintezning ustunligiga hamda o‘quvchilarning mustaqillik darajasiga ko‘ra tasnif qilinadi.

Analiz yoki sintezning ustunligiga nisbatan gap ustida ishslash mashqlari ikkiga bo‘linadi:

- 1) analitik mashqlar, ya’ni tuzilgan tayyor matndan olingan gapni tahlil qilish;
- 2) sintez mashqlar, ya’ni mustaqil gap tuzishga qaratilgan mashqlar.

Analitik mashqlar sintetik mashqlarga zamin hozirlaydi, ular parallel holda yoki sintetik mashqdan so‘ng analitik mashq o‘tkaziladi.

O‘quvchilarning mustaqilligi va bilish jarayonining faollik darajasiga ko‘ra gap ustida ishslash mashqlari uchga bo‘linadi:

- 1) namuna asosidagi mashqlar;
- 2) konstruktiv mashqlar;
- 3) ijodiy mashqlar.

Namuna asosidagi mashq aniq, to‘g‘ri tuzilgan sintaktik qurilmalarni amaliy o‘zlashtirishni, ularning ichki bog‘lanishini, mazmununi tushunishni ko‘zda tutadi. Bunday mashqlar ichida analitik mashqlarga, shuningdek, gapni kuzatish va eshitish, uni o‘qishda muhim o‘rin beradi. Gapni o‘qish va kuzatish nutq o‘stirishga katta yordam beradi. Gap intonatsiyasi ustida ishslash gap mazmunini va bog‘lanishini tushunishga, namunaga qarab, uni o‘zlashtirish va yodda saqlashga, gap qurilishini yaxshi tushunishga yordam beradi.

Konstruktiv mashqlarga gap tuzish va uni qayta tuzishga qaratilgan mashqlar kiradi. Bunday mashqlar grammatik tushuncha va qoidaga asoslanadi.

Ijodiy mashqlarda o‘quvchilar o‘zları erkin ravishta gap tuzadilar. Masalan, gap tuzish uchun mavzu beriladi, o‘quvchilar shu mavzuga mos gap tuzadilar yoki narsa rasmi yoki sujetli rasm beriladi, o‘quvchilar rasm asosida bir yoki bir nechta gap tuzadilar.

Xulosa qilib aytganda, boshlang‘ich sinfda o‘quvchilar sintaktik tushunchalarni bosqichma-bosqich egallab boradilar va mashqlarda berilgan topshiriqlarni bajarish orqali nazariy bilimlarni amaliy o‘zlashtiradilar.

Foydalilanigan adabiyotlar

1. Karimova K., Matjonov S., G‘ulomova X., Yo‘ldosheva Sh. Ona tili o‘qitish metodikasi -T.: “Nosir”, 2009-y.
2. Рамзаева Т.Г., Львов М.Р. Методика обучения русскому языку в начальных классах- М., 1979. -С. 291-292.

IJODIY TOPSHIRIQLAR VA UALAR TIZIMIGA QO‘YILADIGAN TALABLAR

*F.M. Qosimov
BuxDU dotsenti*

Boshlang‘ich sinf o‘quvchisida mustaqil fikr yuritish ko‘nikmasining shakllanishi, ijodiy faoliyatlarning tarkib topishida ijodiy mazmundagi topshiriqlar yaxshi samara beradi. Boshlang‘ich sinf matematika darslarida ijodiy mazmundagi o‘quv topshiriqlar tizimini tuzish va uni amaliyotda tatbiq etish masalasi shu muammoni o‘rganishga qaratilgan tadqiqot ishlarini olib borishni taqozo qilmoqda.

Topshiriqlar tizimini ishlab chiqish bilan bog‘liq bo‘lgan ko‘pgina (E.G‘oziyev, O.R.Roziqov, B.R.Adizov, A.G‘.Hayitov, M.M.Leontyeva, G.I.Sarantsev, G.V.Terexova, M.A.Zayniddinova va boshqa mualliflar) tadqiqotlarida topshiriqlar tizimiga qo‘yiladigan talablar ko‘rsatib o‘tilgan. Biz ijodiy topshiriqlar tizimi uchun qo‘yiladigan talablarni ijodiy topshiriqqa bo‘lgan talab va ijodiy topshiriqlar tizimiga bo‘lgan talablarga bo‘lib o‘rgandik. Ijodiy topshiriqqa nisbatan: a) Davlat ta’lim standarti (DTS) va dastur talabi; b) ta’limning didaktik tamoyillaridan kelib chiqadigan talablar; v) topshiriq mazmuniga qo‘yiladigan talablar; ijodiy mazmundagi topshiriqlar tizimiga nisbatan: a) DTS va dastur talabi; b) ta’limning didaktik tamoyillaridan kelib chiqadigan talablar; v) tizim mazmuni va tarkibiga qo‘yiladigan talablar; g) topshiriqlarning tizimda joylashishiga qo‘yiladigan talablarni qo‘yamiz.

DTS va o‘quv dasturi talabi topshiriqlar tizimining ham mazmunini, ham hajmini belgilaydi. Bu talabga asosan har bir topshiriq boshlang‘ich sinf matematika kursidagi qandaydir tushuncha yoki tushunchalar orasidagi bog‘liqlik mazmunini ochishga va shu asosda DTS va dasturdagi qandaydir vazifani amalga oshirishga qaratilgan bo‘lishi lozim. Tizimdagi topshiriqlar majmuasi esa darslikdagi barcha tushuncha va tushunchalar orasidagi bog‘liqliklar mazmunini ochishi va shu asosda DTS va dasturda ko‘rsatilgan vazifalarning barchasini amalga oshirishga ko‘maklashishi lozim. Bu talab topshiriqlar va ularning tizimi amaldagi boshlang‘ich sinf matematika o‘quv dasturi va darsliklariga mos bo‘lishi lozimligini ko‘rsatadi.

Ta’limning didaktik tamoyillaridan kelib chiqadigan talablar boshlang‘ich sinflarda matematikani o‘qitishdagi didaktikaning umumiy talablari bilan bog‘liq. Ilmiylik va tushunarilik tamoyillari har bir topshiriqda, shuningdek, butun tizimda o‘z ifodasini topishi shart. Ijodiy topshiriqlar va topshiriqlar tizimi mazmunida ilmiylik va tushunarilik talablarining amalga oshirilishi boshlang‘ich sinf o‘quvchisining ilmiy dunyoqarashi shakllanishi uchun xizmat qiluvchi ilmiy bilimlar tizimi bilan qurollantiradi, ularning fanga bo‘lgan qiziqishlarini oshiradi, fan asoslarini tushunib olishlariga ko‘maklashadi. Didaktik adabiyotlarda ko‘rsatilishicha, tizimlilik ta’lim tamoyili sifatida tartibga solinganlik, tashkiliylik, yaxlitlik, rejallilik, davomiylik, vorislik, istiqbolga yo‘nalganlik kabi belgilarga ega. O‘quv-tarbiya jarayonida shu belgilarni qo‘llash ta’limda tizimlilikni ta’minlaydi. Ta’limning tizimliligi o‘qitish jarayonida foydalilanidigan topshiriqlarning tizimlilagini va to‘g‘ri ketma-ketlikda joylashishini talab qiladi. Tizimlilik va izchillik tamoyilining ijodiy topshiriqning o‘ziga nisbatan ham, topshiriqlar tizimiga nisbatan ham didaktik talab sifatida tanlash o‘rinlidir.

Ijodiy topshiriqlar va ular tizimi oldida ta’limning mustaqillik va faollik tamoyillarini eng muhim talablardan biri sifatida qo‘yish mumkin. Chunki ijodiy

topshiriq va topshiriqlar tizimi o‘quvchining mustaqil ish faoliyati uchun asosiy vosita bo‘lib xizmat qiladi. Mustaqil fikr yuritish ko‘nikmasi shakllanganda o‘quvchi faolligi ortadi.

Boshlang‘ich sinf o‘quvchisi har bir o‘rganadigan nazariy bilimining amaliyotda, topshiriqlarni bajarishda, hayotda qo‘llanishini bilishi shart. Nazariyaning amaliyot bilan aloqadorligi tamoyilidan kelib chiqadigan talabni ham topshiriqqa nisbatan, ham topshiriqlar tizimiga nisbatan qo‘yamiz. Bunda topshiriqlarning amaliyligiga e’tibor berish orqali tizimning amaliy xarakterda bo‘lishiga erishish lozim deb hisoblaymiz.

Bajariladigan ijodiy mazmundagi topshiriqlar boshlang‘ich sinf o‘quvchilariga mos-loyiq bo‘lishi kerak. Har bir topshiriq o‘quvchi uchun juda oson ham, juda qiyin ham bo‘lmasligi kerak. Boshlang‘ich sinf matematika ta’limi jarayonida o‘quv topshiriqlarining juda oson bo‘lishi o‘quvchida aqliy faollikni pasaytirishi bilan birga, bolaning o‘qishga bo‘lgan qiziqishini kamaytiradi. O‘quv topshiriqlarining o‘ta qiyinroq qilib tanlanishi o‘quvchini zeriktiradi. O‘quvchilarda o‘ziga ishonchni, o‘qishga qiziqishni yo‘qotadi. Loyiqlik talabini topshiriqlarga nisbatan ham, topshiriqlar tizimiga nisbatan ham qo‘yish mumkin.

O‘quvchilarining jamoa ishida individual xususiyatlarini hisobga olish tamoyili ta’limni muvaffaqiyatli amalga oshirish maqsadida har bir o‘quvchiga individual yondashish lozimligini ifodalaydi va o‘qituvchiga jamoa ishiga rahbarlik qilish bilan bir qatorda har bir o‘quvchining o‘z xususiyatlariga ahamiyat berish va shu xususiyatlardan kelib chiqib munosabatda bo‘lish zarurligini ta’kidlaydi. Topshiriqlar tizimini ishlab chiqishda ham bu tamoyilga amal qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki tizimdan foydalanib o‘quv topshirig‘i bajarilar ekan, har bir o‘quvchining o‘zlashtirish darajasi va imkoniyatlariga qarab topshiriq berish talab qilinadi. Shu mazmundan kelib chiqib, o‘quvchilarining jamoa ishida individual xususiyatlarini inobatga olish talabini faqat topshiriqlar tizimiga nisbatan qo‘yamiz.

Endi topshiriqlar va ular tizimi mazmuniga qo‘yiladigan talablar hamda tizim tarkibiga qo‘yiladigan talablarni keltiramiz.

Topshiriqlar va ular tizimini tuzishda o‘quvchilar yosh xususiyatlari va ular aqliy faoliyatlaridagi psixologik qonuniyatlardan kelib chiqadigan talablar sifatida topshiriqlarning o‘quvchilar uchun qiziqarli bo‘lishi talabini qarash mumkin. Chunki bolaning fanga, muayyan mashqni bajarishga bo‘lgan qiziqishi o‘rganiladigan o‘quv materialini samarali o‘zlashtirish va eslab qolishning zaruriy shartlaridan biri hisoblanadi. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining matematika faniga bo‘lgan qiziqishini oshirishda ijodiy mazmundagi topshiriqlar va ularning tizimi muhim ahamiyat kasb etadi.

Boshlang‘ich sinflarda matematika fanidan ta’lim-tarbiyaning yaxshi yo‘lga qo‘yilishi uchun, boshlang‘ich sinflarda o‘tiladigan fanlararo bog‘lanish katta ahamiyat kasb etadi. O‘quvchining matematika fanini puxta o‘rganishi uchun ona tili, o‘qish, tabiatshunoslik, mehnat va boshqa o‘quv predmetlarning xizmati kattadir. O‘z navbatida bu o‘quv fanlarini o‘rganishda matematika fani asqotadi. Didaktik adabiyotlarda ko‘rsatilganidek, predmetlar o‘zaro aloqani o‘rnatish o‘quvchilar aqliy ong-bilim

darajasini kengaytiradi, bilimlarni bir sohadan boshqasiga ko‘chirishni ta’minlaydi, bilishga qiziqishlarini o‘siradi, o‘quvchilarni amaliy faoliyatga tayyorlashga imkon beradi. Predmet ichidagi aloqalardan foydalanish o‘quvchilar bilimining mustahkam bo‘lishini ta’minlaydi.

Topshiriqlar mazmunida ham predmetlararo, ham predmet ichidagi bog‘liqlikni yoritish o‘quvchilarda taqqoslash, umumlashtirish va xulosa chiqarish kabi malakalarning rivojlanishiga ham katta ta’sir ko‘rsatadi.

Predmetlararo bog‘lanish va predmet ichidagi bog‘lanish talabini ham topshiriqlarga nisbatan, ham topshiriqlar tizimiga nisbatan qo‘yish mumkin.

Topshiriqlar va ular tizimini tuzishda boshlang‘ich sinf matematika ta’limining maktabgacha ta’lim va yuqori sinf (ayniqsa 5-sinf) matematika ta’limi orasidagi uzviy bog‘liqligini inobatga olish zarur. Shu bois topshiriqlar mazmuni va topshiriqlar tizimi mazmuni maktabgacha ta’lim, boshlang‘ich ta’lim va o‘rta umumiylar ta’lim o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlikni ta’minlashi kerak degan talabni qo‘yish maqsadga muvofiqdir. O‘quvchilar matematikadan o‘quv topshiriqlarini bajarar ekan, o‘rganilgan bilim, malakalarning turmushdagi tatbiqini ko‘radi, ayniqsa, masalalar yechish jarayonida yangi hayotiy dalil va ma’lumotlar bilan tanishib boradi. Bundan kelib chiqib, topshiriqlar mazmuni va ular tizimi mazmuni turmush, hayot bilan bog‘liq bo‘lishi kerak degan talabni qo‘yish joizdir.

Yuqorida zikr etilgan talablardan tashqari topshiriqlar tizimining o‘ziga yana bir qancha talablarni qo‘yish mumkinki, bunday talablardan biri sifatida topshiriqlarning har xil turlarini tanlash va ularning almashib kelishini ta’minlash talabini ko‘rsatish mumkin. Topshiriqlar tizimi har bir matematik tushunchani shakllantirishning to‘liq davriga qaratilgan topshiriqlarni o‘z ichiga olishi lozim. Shu bilan birga topshiriqlar sonini eng kam miqdorda keltirish kerakki, bunda o‘quvchilarning takrorlanuvchi topshiriqlarga sarflaydigan o‘quv vaqtiali tejalib, undan boshqa maqsadlarda foydalanish mumkin bo‘ladi. Ushbu fikrlar topshiriqlar tizimiga qo‘yiladigan yaxlitlik va to‘liqlik talabini ifodalaydi.

Topshiriqlarning oddiydan murakkabga, osondan qiyinga qarab joylashtirish talabi ham ko‘plab olimlar ta’kidlaganlaridek toshiriqlar tizimini tuzishdagi muhim talablardan biri hisoblanadi. Tizimda topshiriqlar joylashtirilar ekan, albatta topshiriqlarni osonroq va qiyinroq, soddaroq va murakkabroq bo‘lgan turlarga ajratish va ularni oddiydan murakkabga qarab joylashtirib borish lozim.

1- SINFDA UNLI TOVUSHLAR TALAFFUZI USTIDA ISHLASH

N.Adizova, BuxDU katta o‘qituvchisi(PhD)

D. Husenova, BuxDU talabasi

Kalit so‘zlar: og‘zaki nutq, yozma nutq, fonetika, urg‘u, orfoepik, bo‘g‘in, morfologiya, so‘z, bilim, jarangli undosh, jarangsiz undosh, gap, ohang.

Annotatsiya. Bu maqolada 1-sinfda unli va undosh tovushlar talaffuzi ustida ishslash “Tovushlar va harflar” bo‘limini o‘tganda darslikda berilgan mashqlarning tahlili berib o‘tilgan.

Мундарижа

Хамидов О.Х. Рақамли технологияларни таълим жараёнига татбиқ этишнинг устувор вазифалари	3
Қаҳхоров О.С. Рақамли иқтисодиёт тараққиёт омили сифатида	6
Тўҳсанов Қ.Р. Таълим беришда рақамли технологиялардан фойдаланишнинг аҳамияти	7

I ШЎЬБА БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМГА РАҚАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ҚЎЛЛАШ ИМКОНИЯТЛАРИ

Адизов Б. Замонавий таълимда рақамли технологиялардан фойдаланиш истиқболлари	11
Олимов Ш. Ш. Бошлангич таълимни табақалаштиришнинг муҳим омиллари	16
Ҳамроев А.Р. Масофавий таълим соҳасида рақамли технологиялардан фойдаланиш имкониятлари	21
Чудакова Вера Петровна. Перспективность и особенности реализации «Технологии формирования компетентностей конкурентоспособности личности педагогов в условиях инновационной деятельности» с применением цифровых технологий	24
Чемезов Сергей Александрович, Сахновская Елена Геннадьевна, Алмазова Юлдуз Исматовна. Цифровые ресурсы для педагогов начальной школы	30
Djumayev Mamanazar. Boshlang‘ich sinf matematika darslarida milliy o‘quv dasturini joriy etish istiqbollari	34
Muhittin Gümüş. Dilpsikolojisi çerçevesinde anadili (turkçe) öğretiminin kişilik oluşumuna etkisi	38
Mustafa Said ARSLAN. Özbek türkçesi konuşanlara türkiye türkçesi öğretiminde yalancı eş değer sorunu	48
Döne ARSLAN. Türkiye türkçesi açısından özbek türkçesine bir bakış	57
Умуроев З. Л. Таълимни рақамлаштириш шароитида педагогларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш педагогикаси фани асослари	61
Masharipova U.A. Boshlang‘ich ta’limga raqamli ta’lim texnologiyalarni joriy etish davr talabi	65
Sayfullayev G’.M., Alimova L.X., Temirova I.S. 4-sinfda Markaziy Osiyolik allomalarining tabiat haqidagi fikrlaridan foydalanib raqamli texnologiyalar asosida dars o’tish	68
Умуроев З. Л. Таълимни рақамлаштириш шароитида ўқув-билув муаммоларини таълим жараёнига татбиқ қилишнинг шарт-шароитлари	70
Sayfullaev G’.M., Yodgorova G.F., Yodgorov F.O’! Boshlang‘ich sinf ”atrofimizdag‘ olam” darslarida o`qitishning raqamli pedagogik texnologiyalaridan foydalanish	74
Sayfullayev G’.M., Alimova L.X., Hamroyeva D.O. Tabiatshunoslikni oqitishda foydalaniladigan raqamli texnologiyalar	76
Nigmatova M.M. Raqamli o‘yinlar bolalarni oqitish usuli sifatida	80
Yarashov M. J., Hamdamova X. I. Ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarning o’rnini	82
Yarashov M. J., Barotova F. B. Boshlang‘ich ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarning tadbiq etish metodikasi	85
Yarashov M.J. Boshlang‘ich sinf matematika ta’limni raqamli texnologiyalar orqali ijodiy tashkil etish jarayoni	88

II ШЎЬБА БОШЛАНГИЧ СИНФЛАРДА ЎҚУВЧИЛАР БИЛИМИНИ БАҲОЛАШНИНГ ХАЛҚАРО ТИЗИМИ

Юлдашева М. М. Бафаева Дилдора. Обучение учащихся анализу художественных произведений в начальных классах на основе заданий PIRLS	91
Jurayev B.T., Qamarova Z. Boshlang‘ich sinflarda o‘quvchilar bilimini nazorat qilish va baholash tamoyillari	96
Doniyorova N. M., Hamroyev A. R. Husnixat darslarida xalqaro tadqiqot baholash tizimi-pirls matnlarini qo’llashning ahamiyati	98
Мустафоев Б. Бошлангич синф ўқувчиларида мусиқий саводхонликни шакллантириш	101

жараёнида мантикий фикрлаш ва баҳолашга ўргатиш

III ШЎБА **ДАРСЛИКЛАРНИ ЯРАТИШДА РАҶАМЛИ ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИ ТАТБИҚ ҚИЛИШ**

Назаренко Татьяна Геннадьевна. Электронный учебник для школы: проблемы и перспективы создания	104
Шатырко Лариса Алексеевна. Психологические аспекты школьного учебника в контексте современных тенденций в системе образования	107
Мишиanova А. И. Применение интерактивных технологий на уроках русского языка в начальной школе	112
Jumayev R. X. Boshlang'ich sinf ona tili darsliklarining afzalliklari	115
Olloqova О‘. M. Ona tili darslarida o‘quvchilarning lingvistik kompetensiyalarini takomillashtirishda ta’lim texnologiyalarining ahamiyati	119
Jumayev R. X., Elmurodova Sh.T. Ona tili darsliklaridagi didaktik materiallarni yaratish va ularni takomillashtirish	122
Qosimova M.M., Qosimov F.F. Taqqoslashga doir topshiriqlar ustida ishslash texnologiyasi	126
Жумаева М.А. Педагогика фанини ўқитишида ўқитувчи инновацион фаолиятини ривожлантириш омиллари	129
Adizova N.B., Xudoyberdiyeva H. O‘qish darslarini tashkil etishda pedagogik texnologiyalardan foydalanishning shakllari	132
Ashurova A. E., Davlatovna E. D. Buxoroga bosmaxonalarning kirib kelishi ona-tili adabiyotimizni texnologik rivojlanish omili	134
Qosimov F. M., Ibrohimova M. F. Boshlang`ich sinf matematika darslarida arifmetik amallarni qo`llashda ta`lim texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	137
Tog’ayeva U.Sh., Roziqova G.N. Boshlang`ich sinf ona tili darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	139
Abdullayeva F. N. Pedagogik texnologiyaning asosiy jarayonlari	141
Yusufzoda Sh.Y., Yusufzoda X.Y. Boshlang`ich sinflarda o‘qitishning zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish afzalliklari	144

IV ШЎБА **БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМНИ ИНТЕГРАЦИЯЛАШНИНГ МЕТОДИК ИМКОНИЯТЛАРИ**

Сахновская Елена Геннадьевна. Методологические проблемы внедрения конвергентного подхода в начальном образовании	148
Hamroyev A. R. Hasanova M. A. Toyirova N. Birinchi sinf o‘quvchilarida yozuv qurollaridan foydalanib, chiroqli yozuv malakalarini shakllantirish usullari	152
Яценко Владимир Сергеевич. География культуры игрушки как важный практический компонент интеграции начального образования	155
Бабаева Ш. Моделирование творческой деятельности учащихся при помощи проектированного обучения на уроках родного языка в начальных классах	158
Жамилова Б.С. Болалар китобхонлигини ташкил этишида педагогик таълим инновацион кластерининг самарадорлиги	162
Джусраева Д. Ш. Методические аспекты формирования творческой деятельности и развития творческих способностей учащихся в процессе решения задач	166
Жумаев У.С. Социокультурная среда и психологическое здоровье личности	172
Узакова А.Б., Роҳатова З.И., Алимова А.Н., Фазилова Н.С. Бабаева Ш.Б Системный подход к обучению языку и методическая система речевого развития школьников	177
So‘fiboyeva G. M. Kichik yoshli bolalarda geometrik fazoviy fikrlashni rivojlantirish uslubi	181
Sariyev Sh.U. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining nutqini o‘sirishda o‘qish va ona tili darslarini integratsiyalashning metodik imkoniyatlari	185
Cho‘lliyeva G.T., Siddiqova K.Q. Boshlang‘ich sinf o‘qish darslarida pedagogik texnologiyalardan	187

foydanish	
<i>Saidova M. J.</i> Ta'limda multimedialardan foydanish va uning didaktik imkoniyatlari	189
<i>Saidova G. E.</i> Boshlang`ich sinflarda geometrik materiallar ustida ishlash metodikasi	193
<i>Saidova M. J.</i> Masofaviy ta'limda o'qitish imkoniyatlari va usullari	195
<i>Saidova G. E., Qoryog'diyeva A. Sh.</i> Boshlang`ich sinf matematika darslarida o'quvchilarni mantiqiy masalalar yechishni o'rgatish	199
<i>Olloqova O.', Murodova G.</i> Matematika darslarida geometrik figuralarni o'rgatishda interfaol metod va didaktik o'yinlardan foydanish	201
<i>Hamroyeva M. R., G`afurova F.N.</i> Boshlang`ich sinf darslarida interfaol metodlardan foydanish	204
<i>G. E., Sanoqulova S. F.</i> Boshlang`ich sinf o'quvchilarida uzunlik haqida tasavvurlarni shakllanritish, uzunliklarni o'lchash malakalarini hosil qilish	208
<i>Ozodova M. H.</i> Boshlang`ich sinflarda sintaktik tushunchalarni egallash bosqichlari	211
<i>Qosimov F.M.</i> Ijodiy topshiriqlar va ular tizimiga qo'yiladigan talablar	214
<i>Adizova N., Husenova D. I-</i> sinfda unli tovushlar talaffuzi ustida ishlash	217
<i>Tog'ayeva U.Sh.</i> Loyihaviy ta'lim vositasida “ona tili o'qitish metodikasi” modulini takomillashtirish	221
<i>Hamroyeva M. R., Subhonova O. A.</i> Ona tili va o`qish darslarida boshlang`ich sinf o'quvchilarining og'zaki nutqini o'stirishga oid metodik ko'rsatmalar	223
Улугмурод Амонов «Диван лугат-ат-турк» нинг ilk тадқиқотчиси	225
<i>Axmadov O. III.</i> Бухоро амирлигига анъанавий бошланғич таълим-тарбия тизими ва унинг инқирози	228
<i>Sidiqova D. S., Jabborova G.A.</i> Boshlang`ich sinflarda matematika o'qitishda interfaol metodlaridan foydanish	230
<i>Tog'ayeva U.Sh. Xodjayeva M.Sh.</i> Boshlang`ich sinf ona tili darslarida fanlararo aloqadorlik o'rnatish	233
<i>Qurbanova Sh. N., Razzoqova N.</i> Pedagogik texnologiya -ta'lim-tarbiya jarayonining yaxlit tizimi sifatida	234
<i>Yusufzoda Sh. Y., Safarova D. F.</i> Boshlang`ich sinf matematika darslarida o'quvchilar mantiqiy fikrlashini rivojlantirishning ahamiyati	237
<i>Yusufzoda Sh. Y., Egamqulova F T.</i> Grafik modellardan foydanish usullari orqali masala yechish metodikasi	240
<i>Yusufzoda Sh. Y., Narzullayeva Z.</i> Boshlang`ich sinf matematika darslarida harakatga doir masalalar yechishga o'rgatish metodikasi	243
<i>Narzillayeva M. Sh.</i> Boshlang`ich sinf o`qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda lingvodidaktikaning o`rni	245
<i>Rajabova N. K., Kamolova M. I.</i> Boshlang`ich sinflarda masalalar yechishning metodik asoslari	249
<i>Rajabova N.K.</i> Boshlang`ich sinf o'quvchilarining fazoviy tasavvurlarini shakllantirishning metodik asoslari	251
<i>Ismatov S. R., Shukrullayeva Sh.Sh.</i> Savod o'rgatish davri yozuv darslarini o'rgatish usullari	252
<i>Olloqova O'.M., Zaripova M.O'.</i> Hikoya o`qish darslarida o'quvchilar nutqini o'stirish	255
Хафизов III. Бошланғич синфларда жисмоний тарбия дарсининг тузилиши ва уни ўтказиш методикаси	258
<i>Adizova N.B., Ibrohimova F. A.</i> Avloniy she'rlarining boshlang`ich sinflarda o`rganilishi	261
<i>Sidiqova D. Sh.</i> “Matematika o'qitish metodikasi” fanini o'qitishda talabalarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirish metodikasi	264
Кўлдошев Р. А. Чапақай ўқувчиларида ёзув кўнижмаларини шакллантириш	266
<i>Safarova N. O., Jumayeva H. G.</i> Savod o'rgatish davrida boshlang`ich sinf o'quvchilarida yozuv malakalarini shakllantirish	270
<i>Raximova N.A., Rustamova D.</i> Boshlang`ich sinf tarbiya tizimida innovatsiyalar	274
<i>Mirzayeva D. Q.</i> O'quvchilar nutqini o'stirishda lug'at ustida ishslash	277

Xalilova F. M., Jalilova N. Boshlang'ich sinf tabiatshunoslik darslarida individual va to'garak ishlarini tashkil etish metodikasi	281
Yusufzoda Sh.Y., Ortiqova S.Sh. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik tafakkur va matematik qobiliyatlarni rivojlantirish metodikasi	285
Adizova N.B., Farmonova S. Sinfdan tashqari o'qish darslarida o'quvchilarning mustaqil o'qish ko'nikmalarini shakllantirish usullari	287
Юлдашева М. М. Развитие толерантности на основе национальных традиций	290
Nurova Y.U. O'zbek xalq paremalaridagi etnonimlar omonimiyasi	295
Axmadova D. A. Tibbiy metaforalarning o`ziga xos xususiyatlari	300
Qodirova S. A., Askarova D. Boshlang`ich sinflarda “Zarbulmasal” mavzusini o'tishda ta'lism texnologiyasi	304
Хакимова М.Х., Fuёсова Д. Мактабгача ёшдаги болаларнинг математик ривожланиш муаммосини лойихалаш	306
Qodirova S. A., Askarova D. Voqeband adabiy parchalar	308
Адизова Н. Б. Бухоро туман микротопонимиясида ойконимларнинг ўрни	312
Ёдгоров Қ.М. 5-7 синф ўқувчиларида инсонпарварлик ҳис-туйғуларини шакллантириш жараёнининг мазмуни	315
Курбанова Г.Н., Юлдашова Ш.Т. Развития методов преподавания в медицинских вузах	319
Сатторов Мирониох. Уголовная ответственность за клевету	323
Qo'shshayeva A. A., Faxriddinova M.Q. Bola psixologiyasi va uning nutqidagi nuqsonlar	327
Dilsora Ergashova. Fonetik mashqlardan foydalanishning samaradorligi	330
Hojiyeva N.H. O'zbek tilida meva etimologiyasiga oid lug'atlar	333
Temirova M.Z. Atom tuzilishining hozirgi zamon atomistik talqini	337
Adizova M.I. 3--sinf o'qish darsligidan 1 soatlik noan'anaviy ochiq dars ishlanmasi	340
Садуллоева М. Г. Уникальный идиолект гулхани-басенника	347
Ro'ziev D.Yu. Boshlang'ich sinflarda musiqa ta'limi mazmunini integrastiyalashning ba'zi masalalari	349
Usmonova G. Boshlang'ich sinflarda geometrik materialni o'rgatishning umumiy masalalari	351
Cho'lliyeva S. 1-sinf matematika darsligidan 1 soatlik noan'anaviy ochiq dars ishlanmasi	353
Очилова М.О., Шамсулаева Р. Бошланғич синф математика дарсларида ижодий фикрлашни шакллантириши	355
Idiyev A., Hayitov J. O'quvchilarda figura yuzi tushunchasini shakllantirishga doir usuliy tavsiyalar	358
Пўлотова Ю., Ўқтамова С. Бошланғич таълимда ўқувчиларнинг ижодий фаолиятини ташкил этиш методик муаммо сифатида	360
Пўлотова Ю., Исоева Ф. Она тили таълимида прагматик компетенцияни шакллантиришнинг асослари	362
Tilanova M.M. Texnologiya darslarida xorijiy ta'lim tizimidan foydalanish	365
Фармонова Ш.М. Бошланғич синflар ўқувчиларида касбга бўлган қизиқишни шакллантириш	369
Rahmatov H.H. Boshlang'ich sinflarda asosiy miqdorlarni o'rgatish jarayonida pedagogik texnologiyalarni qo'llash samaradorligi	372
Cho'lliyeva G. T. Ohang – nutqiy jarayonning ajralmas birligi	377
Рахмонова Г. Ш. Талабаларда маънавий-ахлоқий тарбиянинг аҳамияти	381
Исматов С.Р., Шкруллаева Ш.Ш. Гурух раҳбарининг тарбиявий ишларни такомиллаштириш усуллари	384
Кўлдошев Р. А. Дунёда чапақайлик муаммоси	390
Ризаева М. Р. Таълимни рақамлаштириш шароитида ўкув материалини ўзлаштириш даражалари	394
Пўлотова Ю. Ўқиш дарсларида илмий-оммабоп мақолаларни ўқитишида таълим методларидан фойдаланиш	397

Пўлотова Ю. Бошланғич синф ўқиши дарсларида ўқувчиларни китобхон сифатида тарбиялашнинг методик имкониятлари	400
Davranova G. N.Maktabgacha yoshdagi bolalarning dunyoqarashini kengaytirishda o'ynichoqlarning ahamiyati	402
Yodgorova G. F. Boshlang'ich sinflarda xalq og'zaki ijodining tarbiyaviy ahamiyati	407
Равганова Г.А., Сатторова М.Б., Сайпилаева Ҳ.Б. Ижтимоий фаол талаба шахсининг интеллектуал хусусиятлари	411
Jumayeva H. G'. Boshlang'ich sinflarda yozuv va husnixat darslarini tashkil qilish	415
Ҳамзаев Ҳ.Х., Абулқосимова М.Б., Қодирова С. Б. Бошланғич таълимни интегратив ривожлантириш шакллари	418
Hakimova M.H., Halimova D. Matematika fanini o'qitishda ta'lif texnologiyani tatbiq etishning o'ziga xos jihatlari	421
Кувондиқова М. Талабаларнинг мустақил иши - таълимни ташкил этишининг етакчи шакли сифатида	423
Jumayev R.X., Xayrullayeva M. Yozuvga o`rgatish darslarida zamonaviy usullardan foydalanish	425
Кувондиқова М. Бошланғич синф ўқувчиларининг мустақиллигини ривожлантириш	428
Dilova N. G. O'quvchilari bilimini formativ baholash - ta'lif samaradorligini oshirish omili	432
Jumayev R.X., Ubaydullayeva D.A. Ona tili darslarida o'quvchilarni savodli yozishga o`rgatish usullari	436
Пўлотова Ю., Рамазонова Ж. Бошланғич синф ўқувчиларининг ижодий фаолиятини бошқариш	438
Ҳамроев А.Р. , Эргашева Синфда ва синфдан ташқари ўқиши дастурининг мазмуни	441
Ҳамроев А.Р., Бахтиёрова С. «Ўқиши китоби» дарсларидаги ватан мавзуси илмий-оммабоп асарларни ўқитиш методикаси	445
Пўлотова Ю., Итолмасова О. Бадиий матнлардаги фонетик, лексик бирликларни таҳлил қилиш орқали ўқувчиларнинг прагматик компетенциясини ўстириш	449
Пўлотова Ю., Итолмасова О. Бошланғич синф ўқувчиларида адабий тушунчаларни шакллантириши	451
Ҳамроев А.Р., Жумаева Г. Ўқиши дарсларида бадиий матн устида ишлаш	453
Sharopova Z.T. Boshlang`ich sinf texnologiya darslarini gender tenglik va farqlar asosida tashkil etish metodikasi	456
Uktamova M.A. “The importance of the author's fairy tale and folklore in primary school lessons”	458
Turdiyeva M.J., Davronova G. M. ta'linda individual yondashuvli texnologiyaning afzalliklari	461
Паноев Э. Мулқни қасдан нобуд қилиш ёки унга зарар етказиш жиноятларининг тергов қилиш хусусияти	464
Shazadayev Farhod. Boshlang`ich ta`limyda axborot texnologiyalaridan foydalanishning innovasion usullsri haqida	466
Паноев Э. Мулк ҳукуқи-даҳлсиз ҳукуқ	472
Yusufzoda Sh.Y., Qo'shinova M.A. Boshlang'ich sinf o'quvchilariga musiqiy savodxonlik malakalarini shakllantirish metodikasi	473
Халилова Шахло Равшановна. Pedagoglar tomonidan darsda va darsdan tashqari muhitda qo'llanadigan pedagogik muloqotning uslublari	475
Нусратов Анвар Нельматжонович. XVI аср Бухоро хонлигига илм-фан ва педагогик фикрлар мазмунини ёритишида “Бадоесъул вақоев” асаридан фойдаланиш имкониятлари	479
Shirinova Sayyora Rajabovna. Pedagogik texnologiyalar asosida o`quvchi yoshlarda erkin fikrlashni shakllantirish mazmuni	481
Hasanova G. Q. Maktabgacha ta'lif tashkilotlarida noan'anaviy faoliyatlar va an'anaviy faoliyatlarning bir biridan farqi va ularning maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasidagi ahamiyati	483
Жўраев Илҳом Исҳоқович. Таълимда педагогик дастурий воситалар ва замонавий ахборот технологиялари	487
Hafizov Shahriyor. O`quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish konsepsiysi	488

Teshaboev A.YO. Современные подходы к физическому развитию детей дошкольного возраста	490
Cho'lliyeva G.T., Fayziyeva D.T. Ot so`z turkumini o`rganishda o`quvchilarning so`z boyligini oshirish imkoniyatlari	492
Акрамов А.Ш. Новый подход изучения отношения к здоровому образу жизни	494
Гафоров Ш.У. Современные технологии формирования и развития здорового образа жизни личности	498
Ubaydullayeva Sharofat. Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning tafakkurini rivojlantirish	502
Saidova M.J., Aminjonova G. Boshlang'ich sinf matematika darslarida axborot texnologiyalaridan foydalanishning didaktik tamoyillari	504
Saidova M.J., Elova M. Harakatga oid masalalarni axborot texnologiyalar asosida tushuntirish metodikasini takomillashtirish	507
Jumaniyozova Muhabbat Xo'sinovna. boshlang'ich ta'lim hikoya o'qish darslarida insoniy fazilatlarni singdirish	512
Авезов С.С. Навоий ижодида фольклор анъаналари	514
Рустамова Гавҳар Баҳрон қизи, Шойимқулова Мадина. Башлангич синф ўқитувчисининг ахборот ва коммуникация технологиялари соҳасидаги компетенциявий фаолияти	518
Hakimov F.N., Qosimova A.F. Boshlang'ich sinflarda kreativ qobiliyatlarini shakllantirishning psixologik xususiyatlari	521
Садуллаева М. Г., Кеитко Фаина. Современные приемы обучения написанию сочинений в начальных классах	524
Rustamova Gavhar Bahron qizi. O'zbek xalq qo'shiqlarida mevali daraxtlarning obrazlantirilishi	526
Адиба Баҳронова. Бўлажак бошлангич синф ўқитувчиларини дарсдан ташқари тарбиявий фаолиятни амалга оширишга тайёрлаш йўллари	528
Dilova Nargiza Gaybullaevna. Raxmatullayeva Nilufar Komiljonovna. Sinfdan tashqari o'qishda pedagogik texnologiyalarni qo'llash mazmuni	534
Xalikova Umida Mirovna. Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim integratsiyasida raqamlı texnologiyalarning o'rni	538
Azimova U. L. Boshlang'ich sinf matematika darslarida innovatsion usullar orqali o'quvchilarning og'zaki hisoblash ko'nikmalarini baholash yo'llari	543
Raxmonova M. M. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida interfaol usullar bilan ishlashning nazariy asoslari	548
Rustamova Sh.S. Boshlang'ich sinf o'qituvchisining metodik-matematik tayyorgarligi ta'lim sifatining kafoloti	550
Safarova N.K. Boshlang'ich sinf o'quvchilarini o'qitishda vaqtidan unumli foydalanish ularda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish omili	553
Choliyeva S.S. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	558
Qalandarova S. Savod o'rgatish davrida interfaol metodlarni qo'llash orqali o'quvchilar faolligin ioshirish	561
Shokirova S.Z. Boshlang'ich sinf o'qish darslarida pedagogik texnologiyalardan foydalanish	564
Shukurova L.S. Boshlang'ich sinf matematika darslarida pedagogik texnalogiyalardan foydalanish	566
Файзиева У. Экологик тарбия маданиятини ривожлантириш ва шакллантириш муаммолари	568